Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următorele Birouri de anunciuri:
În Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik*, *J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afara şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 15. Braşov, Sâmbătă, 20 Ianuarie (1 Februarie) 1896.

Motivele apelului nostru.

II.

Adĭ lăsăm sĕ urmeze partea a doua şi cea din urmă a estraselor din articulii noştri, carĭ avură de scop a marca situaţiunea din primăvara anului trecut, indicând tot-odată modul, prin care, după vederile nóstre, s'ar fi putut ajunge la o îndreptare a ei.

Cetitorul va sci sĕ judece însu-şĭ mai bine întru cât cele ce le-am scris înainte cu opt lunĭ au încă deplină valóre şi pentru present:

Ce sĕ facem?

Fără îndoiélă ni-se impune adĭ, mai mult ca orĭ şi când, datoria de a continua lupta pentru drepturile şi libertatea poporului român.

Trebue sĕ luptăm. Şi cu cât suntem mai mulţĭ cu atât mai marĭ şi mai bune resultate trebue sĕ dobêndim.

Acésta însĕ nu se póte ajunge decât prin organisarea luptei.

Lupta este legală şi constituţională. Mijlocul de-a-o organisa este unirea şi concentrarea nóstră într'un partid politic, care sĕ represente postulatele, dorinţele şi aspiraţiunile poporului român.

Acest partid l'am înfiinţat la 1881 şi l'am numit **partid naţional român.** Programul partidului este credeul nostru, el formézá basa acţiunei nóstre, ce are ca ţîntă redobêndirea egalei nóstre îndreptăţirĭ naţionale.

Partidul s'a născut între prigonirĭ şi încă dela nascerea lui adversarii i-au jurat mórte.

Adĭ ei se simt mai tarĭ şi au potenţat persecuţiunile în contra lui...

...Incercărilor volnice şi ilegale ale potestăţii publice luptătorii noştri datorĭ sunt sĕ le opună *resistenţa legală* în apĕrarea partidului, a organisaţiei lui precum şi a programului naţional....

Unitatea de acţiune.

Pentru scopul acesta avem lipsă înainte de tóte de **unitatea de acţiune** în sînul marelui corp al partidului nostru naţional, în care ne-am unit dela 1881 încóce toţĭ Românii din Transilvania şi Ungaria. Şi acéstă unitate de acţiune este neapĕrat condiţionată de o **conducere aptă, înţeléptă şi tare** a partidului şi de-o **concentrare a tuturor elementelor sănĕtóse, cinstite şi harnice** împrejurul ei.

...Incă înainte de 1881, pe când am stăruit pentru o organisaţiă tare a partidului nostru naţional, căutam sĕ convingem pe bărbaţii noştri fruntaşĭ, că *nicăirĭ o eróre nu este mai puţin scusabilă ca în politică*, pentru-că nicăirĭ nu póte avé urmărĭ mai funeste; căutam sĕ le aducem aminte, că *istoria judecă aspru faptele acelor bărbaţĭ*, carĭ au luat asupră-'şĭ grava rĕspundere de-a conduce un popor în vremurĭ grele.

Cestiunea de-a da partidului o conducere, care în timpurile aceste critice sĕ fiă la înălţimea chiămării sale, este dér cestiune capitală.

Resolvarea ei atêrnă însĕ dela altă evoluţiune, ce trebue sĕ se facă în sînul partidului, şi pe care am numit'o: concentrarea tuturor elementelor sănĕtóse, cinstite şi harnice.

Concentrarea acésta însĕ nu se póte sĕvêrşi pe câtă vreme nu vor fi delăturate elementele nesănĕtóse, imorale, orĭ neapte, carĭ turbură într'un mod séu altul circulele partidului.

Este déră absolută necesitate ca sĕ premérgă un *proces de purificare* în sînul partidului nostru.

Până când vom tolera, ca o sémă de ómenĭ, fără de nicĭ un control, degagiaţĭ de orĭ-ce rĕspundere faţă cu naţiunea, sĕ bată câmpii politicei nóstre şi sĕ tragă brazdă peste o muncă asiduă de decĭ de anĭ; până când vom suferi ca în lipsa orĭ-cărui plan şi a orĭ-cărei direcţiunĭ seriόse, toţĭ nechiămaţii sĕ turbure apele ei, până atuncĭ o raliare a forţelor nóstre naţionale va fi cu neputinţă şi **vom merge din desastru în desastru.**

Dela o selecţiune curăţitóre, care se ne facă posibil a scóte neghina din hotarul nostru, atêrnă dér succesul unei *concentrărĭ puternice* în sînul partidului, atêrnă *buna nostră conducere* şi *unitatea acţiunei* nóstre.

Procesul de purificare.

Cum şi de unde sĕ începem purificarea? . . . .

Pe plan sunt adĭ acele elemente, carĭ au zădărnicit concentrarea în sînul partidului nostru, concentrare de toţĭ dorită după procesul Memorandului, ca singur mijloc de a eşi din impas, şi iniţiată în Iunie anul trecut de preşedintele comitetului.

Aceste elemente se grupézá în jurul diarului „Tribuna“, care se declară a fi al comitetului şi se afişézá ca singurul diar „acreditat“ al partidului, dér care de fapt s'a pus în contradicere şi cu comitetul, şi cu partidul, şi cu programul nostru naţional, făcênd o politică *sui generis*, ce culminézá în nisuinţa, din di în di tot mai vedită, de a împiedeca orĭ-ce concentrare seriósă, de a produce certe şi desbinărĭ în sînul partidului, pentru ca clica, care îl conduce, sĕ pótă urmări cu atât mai uşor planurile ei egoiste.

a) Disciplinarea „Tribunei“.

Décă „Tribuna“ este proprietatea comitetului, atuncĭ membrii lui, vorbim de cei neîntemniţaţĭ, datorĭ sunt sĕ facă rênduială la acéstă fóiă, sĕ înlăture dela conducerea ei persónele, carĭ abusézá de încrederea, ce li-s'a dat, séu sunt neleale şi nedestoinice în împlinirea chiămării lor şi sĕ le înlocuiască cu bărbaţĭ credincioşĭ partidului, conscii de rĕspunderea ce au luat'o asupra-şĭ, destoinicĭ şi prevĕdĕtorĭ.

La cas contrar, când adecă comitetul n'ar avé drept de a dispune asupra acestei foi, resultă de sine îndatorirea sa de a-o disciplina pe altă cale, denegându-i îndreptăţirea de-a vorbi în numele comitetului şi a partidului şi stigmatisând în faţa publicului purtarea ei necalificabilă.

b) Purificarea partidului.

Purificarea partidului nostru de elementele, carĭ lucră în contra consolidării lui, fiă conscient, cu plan şi cu tendinţe premeditate, fiă in'conscient, are sĕ se facă, după părerea nóstră, în două direcţiunĭ.

Ea mai întâiu trebue sĕ se estindă *asupra personelor*, carĭ stau în serviciul partidului séu carĭ pretind a-i servi causa.

In privinţa acésta trebue s'avem ca devisă: Fiă-care la locul şi la postul sĕu; ómenĭ de inimă şi cu trecut nepătat; ómenĭ stăruitorĭ şi credincinşĭ causei; ómenĭ cu modestiă, carĭ nu lucră pentru a-şĭ face reclam personal, ci pentru a-şĭ împlini o sfântă datoriă naţională.

*

Al doilea, purificarea trebue sĕ se estindă şi asupra *ideilor şi a principiilor.*

Prea mult s'a pĕcătuit şi se pĕcătuesce pe spinarea programului naţional şi pe contul principiilor profesate de partidul nostru.

Décă vom mai tolera sĕ resară ca ciupercile ideile şi propunerile cele mai scrîntite şi se fiă rĕspândite în public, *fără de a fi controlate din partea conducerei partidului:* décă nu se vor părăsi esperimentele periculóse cu căutarea de razim prin *degradarea causei nostre la unealtă în mâna unor factorĭ străinĭ de ea;* décă vom pipăi şi de aicĭ încolo mereu prin întunerecul unor *prejudiţii din trecut*, ne vom pomeni încă într'o di, că nu mai scim ai cui suntem şi de este partidul nostru în adevĕr românesc, séu unguresc, nemţesc, orĭ chiar japonez.

Nicĭ-odată n'a fost mai necesară ca acum o *disciplină severă şi cu privire la ideile şi principiile*, ce le profesăm pe temeiul programului nostru naţional. Trebue sĕ curăţim acest ogor de neghina ideilor streine importate cu ghiotura de un timp încóce şi se ni-l păstrăm curat şi integru, cum l'am eredit dela moşii şi strămoşii noştri.

c) Raliare şi concentrare.

Pentru a sĕvêrşi însĕ opera unei preminirĭ radicale în sînul partidului nostru, care sĕ ne facă cu putinţă o concentrare şi o acţiune puternică, este înainte de tóte

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Namman Abbas.

De *C. Tanera.*

(Urmare).

3.

In diminéţa următóre întrebà mama lui Abbas pe bolnavă, că permite-i-va lui Namman sĕ-o visiteze.

Tînĕra Turcóică rĕspunse roşind: „Sciu, că la Creştinĭ esistă alte datinĭ, nu ca la noi. Te rog, hotărĕsce, cum afli tu de bine“.

— „Fiiul meu se va bucura, décă îi vei permite sĕ se încunosciinţeze în personă despre starea ta. Pentru ca sĕ fiĭ liniştită eu nu mĕ voiu mişca de lângă tine“.

Indată dup'aceea întrà Namman. Uimit privi el la ţinĕra Turcóică, care zăcea pe perinile albe şi prospicia fórte drăgălaş. Şi pe el îl cuprinse perplecsitatea, ce se putea uşor ceti din faţa Turcóicei. Se predomnĭ însĕ, şi o întrebà în ton la aparinţă indiferent: „Te-ai odihnit bine Dilruba?“

— „Aşa bine, ca în sînul profetului. Allah mi-a trimis o bine-făcĕtóre în persóna mamei tale. Nicĭ nu vĕ voiu puté mulţămi în tótă viéţa mea pentru ceea ce aţĭ făcut voi doi pentru mine.“

— „Nu mai vorbi despre aceea, Dilruba. A fost o întêmplare favorabilă, că nu m'am lăsat sĕ fiu reţinut prin viscol de-a pleca acasă.

— „Nu, Namman Effendi, a fost norocul meu. Tu ai trebuit sĕ vii pe acolo, căcĭ décă nu vineai, muream. Incă o suflare puternică a vêntului m'ar fi aruncat în abis, unde mĕ prăpădeam, ca şi cei doi vizitii, sĕrmaniĭ“.

— „Probabil, că cuprind ceva adevĕr cuvintele tale. De-altmintrelea norocul tĕu zace în grigea ce-o simte mama mea totdéuna pentru mine. Pentru a nu-o nelinişti plecasem eu din Beirut, în mânia rugărilor rudelor mele“.

— „Atuncĭ grigea mea, de astă-dată a fost de mare preţ“ observà mama lui Abbas. „Ea a făcut, ca tu sĕ poţĭ salva o viéţă de om tînĕră şi înfloritóre“.

— Spui adevĕrul, şi de aceea sĕ presupunem că împrejurarea acésta a servit spre norocul Dilrubei. Cum s'a întêmplat însĕ, că tu plecaşĭ pe drumul ce duce peste munte în aşa o tempestate şi însoţită numai de doi vizitii?“

— „Mĕ însoţise încă şi un soldat călare şi un eunuch din haremul tatălui meu. Aceştia însĕ, după-ce mi-sĕ întêmplà nenorocirea, pare că s'au gândit sĕ-şĭ salveze numai pielea lor, sigur că ei au dus tatălui meu scirea despre mórtea mea“.

— „Poţĭ sĕ-i scrii mâne o epistolă. Posta plécă spre Damasc diminéţă la 7 óre. N'ai putut sĕ amânĭ călĕtoria cu o di?“

— „Nu. După mórtea mamei mele am trăit aprópe doi anĭ la o soră a tatălui meu în Larnaca, de óre-ce cele-l'alte două soţii ale tatălui meu nu mĕ prea iubiau. Inainte c'un jumĕtate de an însĕ, tatăl meu, care trăise în timpul din urmă în Kanawat la pólele muntelui Hauran, se mutà la Damasc şi lăsà sĕ se întocméscă espres numai pentru mine un haremlic în noua sa locuinţă. De aceea îmĭ ordonă sĕ mĕ 'ntorc peste Beirut la Damasc. Eu voiu locui separat de cele alalte femei şi voiu conveni fórte puţin cu ele. Mâne séră voia sĕ arangeze tatăl meu o mică festivitate pentru de-a mĕ introduce ca stăpână în haremlicul meu. Pentru aceea îi porunci eunuchului Mustafa, ca mâne sĕ sosim precis împreună în Damasc. Ne făcuserăm planul sĕ ajungem erĭ până la Schtora, astădĭ până la hanul Meselun, aşa că mâne către amiadĭ am fi sosit în Damasc. Nu avurăm însĕ nicĭ idée, când plecarăm din Beirut, despre tempestatea teribilă de pe munţii Libanonului. Ast-fel m'a adus sórtea la Zahle şi m'a încredinţat îngrijirei vóstre“.

Domna Abbas o întrerupse: „Ceea-ce îmĭ causézá mare plăcere. Mĕ bucur, că voiu avea pe câtva timp o fiică drăguţă, şi regret numai aceea, că a fost o rană durerósă motivul, pentru care ai fost adusă în casa mea“.

— „Nu mĕ mai dóre, Kadină, căcĭ mâna ta a fost balsamul vindecător, care a alungat tóte durerile“.

Timpul trecù în astfel de conversărĭ. Namman plecà sĕ-şĭ vadă de afacerĭ; mamă-sa încă părăsea câte-odată pe bolnavă pentru de-a vedea de afacerile casei, se întorcea însĕ în grabă la Dilruba şi conversa despre unele şi altele cu tinera ei favorită. Cu încetul Turcóica, la început fórte reservată, începù a se desgheţa. După amédă aceea scrise o scrisóre lungă tatălu

de lipsă, ca toțĭ ómenii noștri de bine, toțĭ aderenții sincerĭ ai programului nostru, toțĭ fii credincioșĭ ai neamului sĕ-șĭ dea mâna și sĕ conlucre la ea.

Și aicĭ ajungem la acei bărbațĭ ai noștri, carĭ stând la o parte cu mânile încrucișate, mare parte mâhnițĭ și disgustațĭ de cele ce se petrec *intra muros et extra*, nu-șĭ împlinesc chiămarea lor de luptătorĭ ai partidului și ai causei nóstre naționale în aceste momente de grea cumpĕnă.

Locul acestora nu este sĕ stea retrașĭ în unghiulețele lor și s'aștepte c'un fatalism oriental desfășurarea dramei, ce ni o oferă crudelitatea adversarilor și credulitatea ușóră a multora dintre ómenii noștri. Locul lor este sĕ stea pe plan, sĕ îndrepteze relele și sĕ delăture pericolele, ce ne amenință, înlocuind ce este de înlocuit și âmplênd golurile simțite.

Au fost momente, când pentru interesele partidului, pentru marea nóstră causă, pentru păstrarea și afirmarea solidarității naționale, bărbații noștri desinteresațĭ au trebuit sĕ-șĭ impună o *prudentă reservă. Abnegarea lor a fost un act de mare patriotism și iubire de nêm.* Dér peste aceste momente am trecut, și **adĭ este în cel mai mare pericul și partid și causă și solidaritate, décă nu vor sări cu toții din tóte părțile în ajutorul lor.**

Sĕ nu uite bărbații noștri, chiămațĭ prin talentul și prin aptitudinele lor a conduce acest nêm asuprit, că vor trebui sĕ rĕspundă odată înaintea tribunalului istoriei, nu numai pentru faptele lor sĕvêrșite în împlinirea datoriei naționale, ci și pentru cele întrelăsate; sĕ nu uite că sentința posterității va fi, că partidul național român, care s'a înființat cu concursul lor, a avut în aceste vremurĭ de crisă și de prigonirĭ conducerea, ce a meritat'o. . . . . . .

*

Décă se va sĕvêrși procesul de premenire, décă cu concursul tuturor bărbaților credincioșĭ causei și desinteresanțĭ se va pune capĕt stărilor bolnăviciόse și anarchice în sînul partidului, atuncĭ, dér numai atuncĭ, vom puté păși cu prospecte sigure de reușire la o concentrare puternică și sănĕtósă în mijlocul nostru...

Piedecile.

Aicĭ însĕ vom da de piedecile, ce ni-le opune guvernul cu ordonanțele sale cunoscute, prin carĭ, în urmărirea politicei nefaste de distrugere a elementului român, și-a încercat norocul, sperând, că dóră dóră ii va succede a escamota cu ajutorul acestor ordonanțe dreptul nostru legal și constituțional de a ne organisa în partid și de-a avé programul, ce corĕspunde trebuințelor, postulatelor și aspirațiunilor îndreptățite ale poporului român.

Peste câte-va ḑile se împlinesce un an de când vestitul Hieronymi ne-a surprins cu ordonanța sa de disolvare a comitetului partidei nóstre naționale și de interḑicere a funcționării acestui partid și precum am arătat și am constatat de repețite orĭ, până adĭ partidul n'a întreprins încă nicĭ un pas serios spre a remonstra contra acestei ordonanțe ilegale și neconstituționale, și a pretinde cassarea ei.

Responsabilitatea ministrului.

Legea fundamentală de stat privitóre la responsabilitatea miniștrilor (art. de lege III din 1847/48 ḑice in § 32 p. a.), că miniștrii pot fi trașĭ la rĕspundere „pentru orĭ-ce faptă séu ordonanță, care vatămă independența țĕrii, *garanțiile constituțiunei, disposițiunile legilor esistente, libertatea personală* séu sânțenia proprietății, și pe carĭ le sĕvêrșesc în calitatea lor oficială, respective le emit“.

Am fi fost și am fi dér în drept, după lege, de a cere punerea în stare de acusațiune a ministrului, care a dat ordonanțele monstruóse dela 16 Iunie, 7 Decemvre 1894 și dela 6 Ianuarie 1895, prin carĭ se vatămă necontestabil atât garanțiile, ce ni-le oferă constituția esistentă, cât și disposițiunile legilor și libertatea nóstră personală.

Décă însĕ acésta nu ni-a fost și nu ne este cu putință din simpla causă, că nu suntem representațĭ în cameră, urméză óre de aicĭ, ca noi sĕ suferim acele grave vătămărĭ, sĕ suferim în tăcere sĕ ni-se încalce drepturile cetățenescĭ și sĕ ni-se interḑică ceea ce este permis și de ceea ce se folosesc în esercitarea dreptului lor constituțional toțĭ conlocuitorii și concetățenii noștri?

Cele trei ordonanțe ministeriale.

Suntem pe deplin convinșĭ, că și ministrul din cestiune va fi recunoscut în interiorul sĕu absoluta neîndreptățire și absurditatea ordonanței sale dela 16 Iunie anul trecut, dér a riscat acest pas, calculând, — ca de ordinar la orĭ-ce act de volnicia întreprins în detrimentul poporului român, — la neunirea și neputința nóstră și-șĭ va fi ḑis: „isze az oláhokkal most rövid uton el kell bánni“.

Și când a vĕḑut, că noi nu ne mișcăm și nu întreprindem nimic contra pasului sĕu monstruos, ci în loc de a prinde taurul de córne, într'un târḑiu numai se întrunesce o adunare de alegĕtorĭ, convocată în pripă la 28 Noemvre an. tr., fără a representa partidul ca atare; când a vĕḑut, că acéstă adunare vine și protesteze numai în genere contra ordonanței sale, și că prin cealaltă enunciațiune a ei, că „voesce sĕ se susțină vechia organisația a partidului“, ii dă prilegiu de a afirma, că s'a luat o hotărîre ilegală, denegându-se valabilitatea unei ordonanțe ministeriale, Hieronymi și-a ḑis: acum am sĕ le pui paprică peste ordonanța mea dela 16 Iunie și sĕ-i dau calitatea apĕrării legalității, ce n'o avea până acuma, și așa a scos la lumină ordonanțele din 7 Decemvre și dela 6 Ianuarie, în urma cărora s'au pus în mișcare și șefii autorităților politice din țéră, publicând, că nu se mai permit adunărĭ „cu direcțiunea partidei naționale române“.

Delăturarea piedecilor.

Până când sĕ mai dăinuiéscă acéstă stare abnormă de-a ne vedé pușĭ de fapt înafară de cadrul legilor și al constituțiunei printr'un ordin ministerial?

Avem un comitet central electoral, pe care l'am încredințat cu conducerea afacerilor partidului nostru. Nu toțĭ membrii acestui comitet au fost întemnițațĭ. Cei ce n'au fost restrînșĭ în libertatea lor personală aveau *prin urmare* sĕ conducă mai departe trebile partidului.

Dér a venit ministrul și li-a ḑis, că în condițiunile de până acuma nu mai pot funcționa ca comitet al partidului național român.

Datorĭ au fost atuncĭ acești membri de-a da sémă partidului național despre ceea ce au lucrat dela conferența din 1893 încóce și în deosebĭ a-i da sémă despre starea de lucrurĭ creată prin ordinul ministerial din cestiune, cerênd avisul lui.

La acésta îi îndreptăția însușĭ ordinul ministerial dela 16 Iunie 1894 nr. 321, prin care comitetul e chiar provocat de-a aduce acest ordin *„la cunoscința tuturor membrilor conducĕtorĭ ai partidului“*.

E clar și invederat, că acești membri conducĕtorĭ nu pot fi decât bărbații de încredere ai alegĕtorilor românĭ, carĭ au representat și representă partidul.

Era dér neapĕrat de lipsă, ca conferența generală a acestor bărbațĭ de încredere sĕ fiă conchiămată și sĕ li-se presenteze ordinul ministerial, cerêndu-se avisul lor cu privire la disposițiunile, ce le conține.

La rêndul membrilor conducĕtorĭ ai partidului ar fi fost atuncĭ de-a satisface acestor disposițiunĭ, séu găsind, că ele nu sunt basate pe lege și constituțiune, de a afla modul potrivit spre a remonstra în contra lor și de a cere cassarea ordinului, dovedind, că partidul nostru nu póte fi privit și tractat ca o reuniune politică, cum îl declară ministrul, că programul lui politic nu póte fi făcut dependent de aprobarea guvernului etc. etc.

Tóte aceste însĕ nu s'au întêmplat și urmarea este, că *membrii conducĕtorĭ ai partidului și prin urmare partidul însușĭ* **nu au primit încă nicĭ acum,** *după un an de ḑile,* **cunoscință oficială despre ordinul ministrului dela 16 Iunie nr. 321,** *ce li-se putea și li-se póte da numai de către membrii comitetului lor electoral conducĕtor, către care a și fost adresat.*

Epilog

Acésta este, credem, de ajuns pentru a sci, ce trebue sĕ facă bărbații de încredere însărcinațĭ de conferența partidului cu conducerea afacerilor lui, ca sĕ eșim odată din miseria acestei stărĭ desolate, ce ni-s'a creat de-o parte prin prigonirile și lovirile volnice și ilegale, de altă parte prin slăbiciunea și incapacitatea apĕrării nóstre.

Nu póte fi ceva mai trist pe lume, decât a vedé un popor, ca al nostru, redus, după atâtea lupte și jertfe pentru causa sa, la o situația, ca sĕ nu mai scie de este fript orĭ fiert.

Ar fi cea mai crudă ironia a sorții și o vecînică pată pe némul nostru, décă li-ar succede adversarilor, sĕ-l încurce, sĕ-l împiedece în continuarea luptei sale legale și sĕ-i paraliseze forțele naționale cu nisce apucăturĭ de reglementare pe cale discreționară administrativă.

CRONICA POLITICĂ.

19 (31) Ianuarie.

In 28 Ianuarie n. c. s'a împlinit anul dela înființarea „partidei poporale“. Din incidentul acesta, fóia catolică „Alkotmany“ face o reprivire asupra trecutului de un an al acestei partide și constată cu mândriă, că „partida a ajuns sĕ fiă adĭ *cea mai organisată între tóte partidele din țéră.*“ Inșiră pe rênd persecuțiunile pornite de guvern în contra acestei partide, care a fost cea mai urgisită între partidele ungurescĭ și față cu care stăpânirea n'a fost nicĭ cât de puțin alegĕtóre în căutarea mijlócelor de prigonire, — dér nicĭ celelalte partide din țéră n'au vĕḑut'o cu ochĭ mai bunĭ.

In scurt timp însĕ adevĕrurile, pentru carĭ luptă acéstă partidă, au atras bunăvoința multora din oposițiă, carĭ în cameră șĭ-au ridicat nu numai odată cuvêntul întru apĕrarea „partidei poporale“. Abusurile electorale dela Csaktornya, Bonyhád, Dunaszerdahely, Neutra, Zolyom și Stomfa au făcut pe mulțĭ sĕ-șĭ deschidă ochii; apoi crisa economică, crisa financiară, crisa socială, crisa constituțională, crisa parlamentară și alte crise, ce graséză în acéstă epocă a „liberalismului“, au început sĕ pună pe cugete pe mulțĭ bărbațĭ cugetătorĭ, carĭ în urma acésta au început a privi cu ochĭ mai bunĭ asupra „partidei poporale“. In fine fóia catolică adauge, că cu cât „liberalismul“ va merge mai departe în confiscarea drepturilor constituționale, cu atât mai mult se va apropia de absolutism și cu atât mai iute va ajunge „partida poporală“ la învingere.

*

O telegramă din Viena anunță, că **anti-semitismul** a raportat în Austria **o nouă victoriă.** Anume mandatul orașului Steyr din Austria de sus, care până aci a fost în mâna partidei „liberale“, a fost cucerit de anti-semițĭ, învingênd la alegerile din ḑilele acestea candidatul antisemit Dr. Erb cu o majoritate de *peste 300 voturĭ* față cu candidatul „liberal“. Perderea acesta e fórte simțită pentru partida dela putere, care ḑi de ḑi perde terenul în favorul antisemiților.

*

Pe cetitorĭ îi va interesa de sigur sĕ scie, ce ḑic și **Muscalii despre mileniul unguresc.** In privința acésta póte servi spre orientare un articol al lui „*Viedomosti*“ din St.- Petersburg, care dice, că mileniul este o înșelăciune, deórece înainte de asta cu o miiă de anĭ este adevĕrat, că Arpad a năvălit în Ungaria în fruntea unei cete de Turcĭ și Cazacĭ, dér aceștia au fost de origine ruséscă, pe când Maghiarii, carĭ pe atuncĭ tăbărau pe lângă Marea-négră numai în secolul al XIII-lea au început a se ivi în acest ținut. Esposiția milenară, continuă foia rusécă, nu va fi cercetată de nicĭ un Rus, deórece Rusii în acelașĭ timp vor avé o adunare la Nijni-Novgorod.—In acest spirit de dușmăniă e ținut întreg articulul foiei rusescĭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 19 (31) Ianuarie.

Vulturul cu două capete furat. Se scrie din Arad, că de pe păretele bisericei sêrbescĭ de-acolo într'una din nopțile aceste a fost furată emblema vulturului cu două capete, împreună cu marca Austriei, ce se afla acolo de pe timpul absolutismului. — Pe calea acésta vor „patrioții“ sĕ „naționaliseze“ statul poliglot!

—o—

Rĕpausul de Dumineca și mileniul. In cercurile comerciale din Budapesta s'a pornit o mișcare, care are de scop a esopera, ca în timpul cât va dura esposiția milenară, comercianții sĕ nu mai fiă obligațĭ a-șĭ ținea prăvăliile închise Dumineca și în ḑile de sĕrbătóre. Față cu acéstă pornire, din sînul clerului catolic s'a lansat părerea, că nu numai n'ar fi bine a se sista rĕpausul de Dumineca, dér ar trebui, ca el sĕ fiă introdus pentru ḑiua întrégă, așa că prăvăliile sĕ nu fiă nicĭ un minut deschise Dumineca și în sĕrbătorĭ, putênd ast-fel și comercianții sĕ cerceteze și studieze esposiția. In Londra, care este centrul lumei comerciale, se țin Duminecile și sĕrbătorile în tot-déuna și nicĭ cu ocasiunea ultimei esposiții universale nu s'a făcut esceptiune dela acéstă regulă.

—o—

Convertire. Ḑilele acestea o fiică a Jidanului Engelhardt Nathan din Arad a trecut la religia romano-catolică. Ea a fost botezată în biserica minoriților din Arad, dându i-se numele *Amalia*, în locul numelui „Margit“, pe care l'a avut mai 'nainte. După trecere ea s'a și cununat cu un tînĕr catolic, cu numele Wolf.

—o—

Sinuciderea vice-primarului din Agram. Mare sensațiă a produs în Agram sinuciderea vice-primarului de-acolo Stankovicĭ, care făcea parte dintre cei mai aleșĭ cetățenĭ ai Agramului. La început se lățise faima, că o perdere mare la bursă ar fi fost causa sinuciderei. Acum însĕ se afirmă, că Stankovicĭ a fost victima unei cestiunĭ de onóre. Anume se ḑice, că cu ocasiunea cunoscutelor demonstrațiunĭ anti-maghiare din Agram, organul Sêrbilor radicalĭ „Sobobran“ ar fi atacat vehement pe Stankovicĭ, numindu-l chiar *laș*. Dér Stankovicĭ era și căpitan la honveḑĭ și autoritățile militare nu putură suferi acéstă ofensă la adresa unuĭ coleg al lor. De aci se ḑice, că ar deriva cause sinuciderei lui. De-altmintrelea o telegramă mai nouă spune, că s'ar fi constatat despre el, că n'a fost tocmai cu mintea la loc în momentul sinuciderei.

—o—

Pe socotéla Slovacilor. Ḑilele acestea fișpanul comitatului Neutra a raportat în

---

sĕu. Epistola fù aruncată în cutia dela postă de către un servitor, fără ca Abbas orĭ mamă-sa sĕ-i fi vĕḑut adresa. Din întêmplare nicĭ tînĕrul Maronit, nicĭ mamă-sa încă nu sciau numele Turcului, a cărui fiică petrecea la ei. Când Dilruba vorbea despre dênsul, totdéuna vorbea numai despre tatăl sĕu, și dómna Abbas era cu mult mai reservată, decât ca s'o întrebe mai de aprópe asupra relațiunilor familiare; ér Namman peste tot nu voia sĕ sciă nimic despre Turcĭ și evita de-a vorbi în presența fetei despre familia ei.

Când după șése ḑile sosi o epistolă dela tatăl ei, Namman o întrebă numai atâta, că este el linișcit după celea ce i-s'au întêmplat. Când Dilruba rĕspunse: „Tatăl meu mulțămesce lui Allah, că m'ai mântuit“, el nu mai ḑise nimic. De repețite-orĭ mai sosiră din Damasc scrisorĭ și pachete la adresa tinerei Turcóice, dér Maronitul nu se interesa de loc, că cine e trimițătorul; pentru el, Dilruba nu era altceva, decât singur și numai fata, pe care a mântuit'o.

(Va urma).

ıdunarea comitatului, că ministrul de in-
erne a aprobat hotărîrea congregaţiei, de-a
ertfi *100,000 fl. pentru monumente în amin-
irea mileniului.* Din aceştĭ banĭ, *10,000 fl.
'au destinat pentru „Kulturegyletul“ din Un-
aria nordică*; 20,000 fl. pentru înfiinţarea
nei şcóle superióre de fete unguresci în
Neutra, pentru scrierea monografiei comi-
atului (vedĭ bine, că în spirit denaturat
ngurese) 10,000 fl. etc. etc. — Plătesce,
Slovacule, ca sĕ-şi pótă face „patrioţii“
nerite!

—o—

Un ministru democrat. Diarul Vor-
„rts“ din Berlin anunţă, că ministrul ger-
nan *Miquel* a refusat nobilitatea, pe care
voit sĕ i o conferéscă împĕratul Wilhelm;
a făcut'o acésta pe motiv, că o ast-fel de
distincţiune ar sta în contradicere cu ve-
derile sale politice de mai înainte.

—o—

Protestare. Suntem rugaţĭ sĕ publi-
căm următórea protestare: *„Secţiunea ligei
culturale din Paris protestă contra suspendărei
arbitrare a activităţii societăţii „Petru Maior“
şi constată cu durere, că Maghiarii nu vor
sĕ-şĭ schimbe tactica lor de maghiarisare“.*

—o—

In cestiunea societăţii „Petru Maior“
se scrie din Budapesta, că Sâmbăta trecută
s'a presentat din nou la localul societăţii o
comisiune din partea guvernului, cerênd lă-
muririĭ cu privire la unele constatărĭ din
procesele verbale ale şedinţelor din anii
trecuţĭ, cari celor de sus li-s'au părut sus-
pecte. Intre acestea numĕră scrierea *„Horia“*
de G. Popp, edată de societate acum pa-
tru anĭ, apoi o lucrare a membrului V.
Moldovan, intitulată „Reprivirĭ istorice“ etc.
Cu un cuvênt, resultatul representaţiunei
studenţilor românĭ în afacerea suspendărei
societăţii s'a mai amânat încă pe câte-va
sĕptĕmânĭ.

—o—

Onomasticalui Kneipp. Dilele acestea
şi-a serbat renumitul propovĕduitor al cu-
rei cu apă, Sebastian Kneipp, onomastica
sa în Wörishofen. Au luat parte la acéstă
serbare 700 de óspeţĭ, câţĭ se află actual-
mente în stabilimentul sĕu de cură. Cu astă
ocasiune Kneipp a adresat óspeţilor sĕi
dela băi o vorbire, în care reaminti atacu-
rile ridicate contra lui din partea unor
diare din causa metodului sĕu de cură. El
numi *nedemne* aceste atacurĭ, de óre-ce în
siguranţa metodului sĕu de cură el crede
necondiţionat, ba după mórtea lui — dise
Kneipp, chiar şi inimicii vor fi siliţĭ sĕ re-
cunóscă acest metod. Vorbirea şi-o termină
cu cuvintele: „De altmintrelea injure-mĕ
ei cât le place, eu le întorc spatele mele
cele late. Humorul meu cel sănĕtos nu mi-l
vor strica ei“.

—o—

Victimele unui câne turbat. In comi-
tatul Tĕrnavei micĭ au fost dilele acestea
fórte mulţĭ ómenĭ muşcaţĭ de un câne tur-
bat. Cânele a umblat prin mai multe sate
şi în timp de două dile a muşcat *34 de
ómeni*, mai mulţĭ cânĭ şi mai multe vite,
până ce în urmă fù puşcat. Se dice, că
ómenii sunt greu rănițĭ. Cânele s'a arătat
prima-dată în comuna Boiu mic în 19 l.
c. şi aci, după-ce a muşcat doi ómenĭ, s'a
dus în Şard, unde a muşcat trei ómenĭ.
De aci a trecut în comitatul Tĕrnavei-marĭ,
în Sighişóra, unde a muscat 7 ómenĭ fórte
grav; în comuna Şaicu a muşcat trei ómenĭ,
în Apold 7 şi de-aci s'a dus în pădurea co-
munei Hendorf. Cânele străbătù până în
comuna Pusta-Ţelinar şi după-ce muşcă şi
aicĭ 6 ómenĭ, se întórse érăşĭ în pădure şi
de-aci în comuna Hendorf. Aci răni 4 per-
sóne, după care s'a dus în comuna Retiş-
dorf şi de-aci în comuna depărtată Daia
In aceste două comune încă muşcă câte-o
femeiă, şi abia după aceea a fost puşcat.
Dintre rănițĭ, câţĭ-va au fost internaţĭ în
21 l. c. în institutul Pasteur din Buda-
pesta. — E caracteristic, că cânele în timp
de două dile a putut sĕ percurgă 60 de
chilometri, muşcând atâtea persóne, fără
sĕ se fi aflat o puşcă, cu care cânele sĕ
pótă fi omorît. Urmările dărei pe puşcĭ
sunt greu simţite de bieţii locuitorĭ.

„Partea lui Slavicĭ în crisa „Tribunei“.

Sub acest titlu *„Tribuna“* de Vinerĭ
19 (31) Ianuarie a. c. publică o scrisóre, ce
a adresat'o *I. Slavicĭ* înainte cu şése sĕp-
tĕmânĭ d-lui Dr. *Raţiu*, şi care ilustrézǎ în
mod drastic partea, ce-o are d-l Slavicĭ în
aşa numita „crisă a „Tribunei“.

Scrisórea subscrisă de *Ioan Slavicĭ* e
datată dela Măgurele (lângă Bucurescĭ) 29
Noemvre v. şi se referă la casul cu „se-
cuestrarea“.

In introducere spune, că după-ce d-l
Brote, „omul nostru de încredere“, fù silit
de guvernul ungar sĕ se lapede de sarcina
de proprietar al „institutului Tipografic“,
s'a luat înţelegere sĕ-o priméscă d-l Popa
Necşa şi în urmă d-l Liviu *Albini* „tot ca
om de încredere al nostru al tuturor“.

Vorbesce apoi de actul subscris de
Necşa şi în urmă de Liviu Albini, prin
care se declară dator cu suma de 19,000 fl.
şi dice, că ceĭ mai apropiaţĭ amicĭ aĭ sĕi
stăruiau, ca acest act sĕ nu fiă subscris, dér
el (Slavicĭ) a mers dela Bucurescĭ la Sibiiu
anume spre a-i îndupleca sĕ nu mai stă-
ruie pentru nesubscriere.

Aflând acum despre secuestrul cerut
prin judecătoria de Dr. Raţiu, d-l Slavicĭ
dice: „îmĭ iau voia a vĕ încredinţa, că d-l
L. Albini e şi adĭ *omul de încredere al nos-
tru* şi de a Vĕ ruga *sĕ nu vĕ puneţĭ în con-
flict cu noi* urmărindu-l judecătoresce pe
d-lui...“ apoi continuă din cuvênt în cuvênt
astfel:

„D-vóstră sunteţĭ preşedinte al parti-
dului naţional român şi astfel cel mai au-
torisat representant al Românilor din ţe-
rile corónei ungare; *aicĭ însĕ, în ţéra acésta
mai alcs astădĭ, representantul autorisat al
Românilor de peste Carpaţĭ e — d-l Eugen
Brote:* e prea mare rĕspunderea, pe care
o primiţĭ şi eu vĕ rog sĕ nu provocaţĭ con-
flictul“.

„Tribuna“ numai în înţelegere cu *noi*,
prin ómenĭ, carĭ se bucură şi de a *nóstră
încredere* şi cu *ajutorul nostru* se póte sus-
ţiné; vom stărui decĭ cu *tóte mijlócele*, ca
ea *sĕ rĕmână*, ca până acum, *sub purtarea
de grijă a unui om, care sc bucură şi de a
nóstră încredere*“.

„In cel mai rĕu cas vĕ vom *plăti*,
ceea ce aveţĭ dreptul de a cere şi **vom
merge singurĭ**, cum am mers înainte“.

Dice apoi, că „ceea ce Dr. Raţiu are
dreptul a pretinde e fórte puţin“ şi că în
virtutea unui act subscris de Raţiu şi păs-
trat de el (Slavicĭ) „adevĕratul creditor
sunt cei 25 membri ai comitetului“ şi 'l
rógă sĕ curme cérta, „sĕ ne înţelegem în-
tre noi şi fără mijlocirea judecătoriilor un-
guresci“. („Tribuna“ observă aicĭ, că ómenii
de încredere ai d-lui Slavicĭ şi-au recurs la
judecătoriile unguresci.)

D-l *Slavicĭ* îşĭ încheiă scrisórea cu ur-
mătórele rĕndurĭ:

„Noi recunóscem, că fără de D-Vóstrĕ
ni-ar fi fórte greu sĕ ducem lupta înainte:
recunóscetĭ şi D-Vóstrĕ, că fără de noi sun-
teţĭ slabĭ.“

„Lupta e, altfel, o datorie, şi *noi* ne
vom face, după cea mai bună a nóstră pri-
cepere, în tóte impregiurările datoria, fie
chiar şi *singurĭ*, ba la nevoi şi în largul lă-
sat de D-Vóstră“.

„Nu voesc însĕ sĕ mĕ împac cu gân-
dul, că tocmai acum ne veţĭ lăsa singurĭ,
orĭ veţĭ căuta chiar pretexte de a Vĕ în-
soţi cu ceĭ ce până ierĭ Vĕ erau adversarĭ.
(Cine? Red. „Trib.“. Imĭ fac dér ilusiu-
nea, că ne vom înţelege, cum atâta timp
ne-am înţeles.“

*

„Tribuna“ dice, că scrisórea i-s'a pre-
dat d-lui Dr. Raţiu de-o persónă privată
într'un plic deschis, pentru ca înainte de
d-sa sĕ-o citéscă Russu-Şiarianu, nepotul
d-lui Slavicĭ, L. Albini, „omul de încredere
al d-lui Slavicĭ şi al colegilor sĕi de luptă
etc.“ apoi esclamă:

„Eată isvorul tuturor intrigilor, ce
s'au ţesut în timpul din urmă. Etă de unde
s'au pornit tóte curentele, carĭ turbură ar-
monia în comitet şi partid!

Dér scrisórea ne mai arată un mo-
ment important: vederile acelor bărbaţĭ ai
noştri, carĭ petrec peste Carpaţĭ. Deşi au
părăsit patria şi trăesc în „retragere şi ui-
tare“, ei totuşĭ ţin sĕ ne conducă pe noi
partidul naţional al Românilor din Ardeal
Bănat şi Ungaria!“

„...Ei vor sĕ vină sĕ ne plătéscă, şi sĕ
ne alunge, pentru a-şĭ pune ómenii lor de
încredere.

„Cum? Aşa de ruşinos sĕ stea parti-
dul poporului român, ca fără doi-trei ómenĭ
sĕ nu se pótă conduce, sĕ nu se pótă
susţiné?

„Imposibil, căcĭ atuncĭ nevrednicĭ am
fi de o sórte mai bună.

„Orĭ şi cine, de orĭ şi unde póte servi
causei naţionale, décă are mijlóce şi pu-
terĭ, ba e dator chiar a o servi. Cine însĕ
are pretensiunĭ de a da directivă, de a con-
duce, acela sĕ vină aci, în mijlocul nostru,
în mijlocul câmpului de luptă, sĕ sufere
dimpreună cu noi şi sĕ lupte în aceleaşĭ
împrejurărĭ cu noi, alt-cum nu-l recunós-
cem!“

SCIRĬ ULTIME.

Bucurescĭ, 30 Ianuarie. Marele
stat major al armatei a terminat lu-
crările pentru repartiţia oficerilor de
miliţii. Pe lângă fiă-care regiment
de infanteriă se va crea câte un ba-
talion de miliţiă. Cadrele oficeresci
ale acestor batalióne vor fi com-
plectate cu oficerĭ de miliţii de pe
teritoriul regimentelor.

Sofia, 30 Ianuare. S'asigură, că
décă botezul prinţului Boris nu se
face până la finitul lunei lui Ianua-
rie st. v., va demisiona întreg cabi-
netul.

Literatură.

Convorbirĭ literare, anul XXX. Acés-
tă revistă, după ce a apărut în timp de
28 de anĭ sub direcţiunea recunoscută a d-lui
Iacob *Negruzi*, se publică de un an de dile
sub conducerea unui comitet de redacţiune,
compus din ceĭ maĭ valoroşĭ representanţĭ
ai generaţiei mai tinere.

Graţie avêntului crescênd, ce-l pri-
mesce dilnic cea mai veche Revistă a li-
teraturii nóstre, şi pentru a rĕspunde mai
bine cerinţelor publicului, subscrisul editor
se vede îndemnat a face şi din partea sa
tóte sacrificiile pentru a menţine la nive-
lul cuvenit importanţa acestei opere de
cultură literară şi sciinţifică. Astfel dela 1
Ianuarie 1896, când Revista a întrat în al
30-lea an al esistenţei sale, *am scădut pre-
ţul abonamentului* şi în acelaşĭ timp *am spo-
rit numĕrul colelor*, introducênd în fiă-care
numĕr, pe lângă materia alésă literară şi
sciinţifică obicĭnuită, traducerĭ bine făcute
din operile cele mai alese şi mai intere-
sante ale literaturilor strĕine, în deosebĭ
din acele opere, carĭ au o importanţă
reală, fiĭ că autorul lor se bucură séu nu
de vre-o întêmplătóre celebritate. In acéstă
alegere, în interesul publicului, se va da
preferinţă operelor scrise şi mai puţin ac-
cesibile publicului nostru, precum e limba
germană, englesă, italiană.

Costul abonamentului e: Pentru Ro-
mânia şi ţĕrile locuite de Românĭ, pe 6
lunĭ 7 lei 50 banĭ; Union postale 10 lei;
Numĕrul 1 leu 25 b. Gratis nu se dă ni-
mĕnui. Cine nu plătesce abonamentul pe
6 lunĭ până la 25 Ianuarie 1896, nu pri-
mesce Nr. 2 următor.

Bucurescĭ, 10 Ian. v. 1896.

Librăria Carol Müller.

In tipografia „A. Mureşianu“ din Bra-
şov a apărut: **Povestirĭ economice** despre
grădinărit, economia câmpului, vierit şi
pădurit, de *Ioan Georgescu*. O carte fórte
olositóre pentru plugarĭ, scrisă în stil
uşor de priceput. Cartea are 136 pag. şi
costă 25 cr. De vêndare la tipografia A.
Mureşianu“ în Braşov, şi la librăria d-lui
Nicolae Ciurcu, Braşov.

DIVERSE.

Crimele şi diarele. De repeţite-orĭ
s'a discutat asupra cestiunei, décă n'ar fi
bine, ca sĕ se restrângă publicarea scirilor
privitóre la duelurĭ, în speranţa, că prin
acésta s'ar pute reduce şi numĕrul duelu-
rilor. Medicii tribunalelor afirmă, că publi-
carea amĕnunţită a diferitelor crime prin
diare are un efect epidemic asupra óme-
nilor slabĭ de ânger şi aplicaţĭ spre crime.
Pentru dovedirea acestora ei se provócă de
esemplu la Francia, unde mania de-a atenta
cu dinamită a încetat, îndată ce diarele
au încetat de-a mai publica pe lung şi pe
larg astfel de atentate, ér la pertractarea
proceselor s'a interdis publicitatea. Diariştii
din Elveţia încă au hotărît, ca în viitor sĕ
publice fórte pe scurt crimele, ca de esem-
plu: în dina cutare a lunei cutare indivi-
dul N. R. a ucis pe C. P.; tribunalul din
X a condamnat la mórte pe S. M., care
omorîse pe N. M. etc. Cu bun esemplu a
premers în privinţa acésta şi redactorul
diarului „Morning Herald“, care încă în
1883 a interdis cu desĕvêrşire de-a se pu-
blica în fóia sa scirĭ privitóre la crime şi
demenţii. „Figaro“, care este una dintre
cele mai marĭ foi ale Parisului, încă nu
publică asemenea scirĭ, decât numai în es-
tras. Acum se sulevéză idea convocărei
unei conferenţe internaţionale, în care sĕ
se stabiléscă modul, cum ar fi a-se publica
scirile privitóre la crime, pentru ca publi-
carea sĕ nu mai fiă mijloc de corumpere
a societăţii.

Salarisarea femeilor în Germania.
Despre salarisarea servitórelor şi a femei-
lor, carĭ ocupă funcţiunĭ în Germania, s'a
publicat o statistică, după care salarul te-
legrafistelor este de 1150—1520 mărcĭ la an,
ér al celor dela telefon este numai de 800
mărcĭ. Femeile, carĭ sunt comptabile, au
60—120 mărcĭ lunar, îngrijitórele de bol-
navĭ au pe di 4 mărcĭ. Cele dela tipografii
au pe sĕptĕmână 24—32 mărcĭ. Femeile,
carĭ se ocupă cu retuşarea fotografiilor, au
lunar 46—100 mărcĭ. Salarul învĕţătórese
lor este 2000—2400 mărcĭ la an.

Istoria fabricărei trăsurelor. Intr'o
adunare a reuniunei inginerilor şi archi-
tecţilor din Ungaria, un membru al reu-
niunei A. E. Illés, a ţinut o conferenţă
despre inventarea trăsurilor. Numitul mem-
bru atribue acéstă invenţiune Ungariei şi
dice, că dintre tóte invenţiunile, ce s'au
făcut până acum Europa are sĕ mulţuméscă
acésta în locul prim Ungariei. Conferen-
ţiarul dice, că numele *„cocie“*; ce se află
aprópe în tóte limbile Europei, înlocuind
numirea de „trăsură“, probabil că e îm-
prumutat dela satul Cociŭ din comitatul
Comorn, dér fiind-că acésta nu se póte
constata, este cel puţin probabil, dice Illés,
că cociile au fost aduse în Europa din
Asia, de către Uugurĭ. Cu 200 de anĭ îna-
inte de Chr., pe câmpiile Chinei vaga-
bunda un popor, pe care scriitorii dinas-
tiei hunice îi numesc *Kao-tse-ni*, sĕrvişĭ-
călărĭ. In actele din veacul al XIII-lea încă
se află cuvêntul „cociă“. In veacul al XIV
şi XV-lea apare şi cuvêntul *„hinteu“* (hintó);
aşa se dice, că Ladislau V a făcut un ca-
dou soţiei regelui din Francia Carol VII
un „hinteu“, adecă calescă. Francesii sĕ se
fi mirat de acest obiect, până atuncĭ ne-
cunoscut lor. Pe când în Ungaria călĕtoria
cu trăsura era lucru de tóte dilele, încât
la 1400 în mai multe oraşe şi cu deosebire
în Pojun se aflau chiar şi trăsurĭ de închi-
riat, pe atuncĭ în celelalte ţĕrĭ ale Europei
călĕtoria cu trăsura era desconsiderată, ba
chiar oprită prin ordinaţiunĭ. Cu date is-
torice, ba chiar şi cu date limbistice, se
póte constata, dise conferenţiarul, că tră-
surile numai în suta a XVI au fost intro-
duse şi în celelalte ţĕrĭ ale Europei. In
Austria şi Germania au fost folosite pen-
tru prima-óră de dinastia habsburgică. In
Francia pe timpul lui Francisc I se aflau
numai 3 calescĭ, în Anglia numai în 1580
s'a adus prima calescă din Germania; în
Spania au fost introduse; pe timpul prin-
cipelui Ioan de Funlanda în jumĕtatea a
doua a sutei XVI.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Ianuarie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.30
Renta de corône ung. 4% . . .	99.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	125.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.70
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.15
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.—
Imprum. ung. cu premii	153.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	142.—
Renta de hârtie austr.	100.65
Renta de argint austr.	100.95
Renta de aur austr.	122.46
Losurĭ din 860	148.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1020.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	421.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	372.25
Napoleondorĭ.	9.61½
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.30
London vista	121.25
Paris vista	48.07½
Rente de corône austr. 4%. . .	100.65
Note italiene.	44.20

Nr. 416 —1896.

PUBLICAŢIUNE.

Prin publicaţiunea din 29 Aug. 1893 Nr. 10804—1893 s'au provocat acei posesorĭ de case, carĭ din incidentul instalaţiunei anectărei apaductului la casele lor, au întrodus din casele lor canalurĭ de scurgere în canalurile deschise şi acele subterane, ca în sensul ordinei orăşenescĭ de clădit, sĕ arăte astfel de introducerĭ de canalurĭ imediat oficiului orăşenesc de clădirĭ.

De vreme ce prin astfel de întroducerĭ defecte, străbat prin canalurile de scurgere tóte gasurile stricăcióse ce se desvóltă în canalurile principale în case, causându-se în urma acestora diferite bóle infectuóse, de aceea se provócă din nou toţĭ acei posesorĭ de case, carĭ au întrodus până acuma şi vor întroduce şi pe viitor astfel de canalurĭ de scurgere în casele lor, ca sĕ arate acésta scripturistice magistratului orăşenesc, pentru ca sĕ li-se pótă da spre acest scop permisiunea din partea oficiului orăşenesc de clădirĭ.

In arĕtare este de a-se aminti scopul întroducerei canalului de scurgere, adecă: décă prin acest canal are de a-se scurge numai apă curată séu şi apa folosită.

După săparea canalului şi anume înainte de ce sĕ se acopere canalul este de a-se avisa oficiului administrativ al apaductului orăşenesc, prin care sĕ se constateze modul lucrărei luându-se act despre situaţiunea canalului.

Acei carĭ în contra acestei provocărĭ întroduc fără permisiune oficiósă astfel de canalurĭ de scurgere, séu chiar în casul reparaturilor rup pavagiul fără permisiune oficiósă, sĕ pedepsesc în sensul §-lui 86 a ordinei de clădit şi li-se casséză totdeodată astfel de canalurĭ întroduse.

Braşov, în 16 Ianuarie 1896.

886 **Magistratul orăşnsc.**

Anunciurĭ
(inserţiuni şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administratiunii. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Admi. istr. „Gazeta Trans.“

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Cursul pietei Braşov.

Din 31 Ianuarie 1896.

Banonote rom.	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.47	Vênd.	9.52
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.57	Vênd.	9.61
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.67
Ruble rusescĭ	Cump.	127.½	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.80	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		—.—	Vênd.	—.—

Convocare.

Reuniunea de împrumut şi păstrare „SPERANŢA“ va ţiné

a XI-a adunare generală ordinară

în Borgoprund la 29 Februarie 1896 3 óre p. m.

OBIECTELE:

1) Censurarea raţiunilor, statorirea bilanţului şi împărţirea dividendelor.

2) Propunerile direcţiunei şi ale consiliului de inspecţiune.

3) Propunerile membrilor.

Petru casul, când la acest termin nu s'ar aduna membrii de-ajuns în înţelesul statutelor, tot prin acest anunciu se convócă **a doua adunare generală** pe 11 Martie 1896 la 2 óre p. m.

Borgoprund, în 28 Ian. 1896.

Dr. N. Hanganuţiu, directorul reuniunei.

887,1—1.

Avis!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi orĭ şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.